

Library: Βιβλιοθήκη Γυμνασίου Πλατανιά

Category: Ελληνική λογοτεχνία->2. Λογοτεχνία

Year: 1994

Pages: 173

Review

Με τον ωραίο αυτό τίτλο, η αγαπημένη συγγραφέας χιλιάδων αναγνωστών Μάρω Βαμβουνάκη, μάς καλεί σε ένα οδοιπορικό στο Τολέδο της Ισπανίας, στην πόλη όπου κατέληξε μετά από περιπλανήσεις ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος. Εδώ λοιπόν δεν έχουμε να κάνουμε με ένα μυθιστόρημα, αλλά με την καταγραφή βιωμάτων και το πώς η συγγραφέας προσπαθεί να εισχωρήσει στην ψυχοσύνθεση του μεγάλου ζωγράφου, άλλοτε βασιζόμενη στην ανθρωπογεωγραφία του Τολέδου κι εν γένει της Ισπανίας, άλλοτε βρισκόμενη απλώς μπροστά σ' ένα από τα έργα του. Τη διήγηση του ταξιδιού έρχονται να εμπλουτίσουν -και εν τέλει αλλιώς να ορίσουν- τέσσερα μικρά αποσπάσματα από το "σενάριο" που η συγγραφέας σχεδίασε και θέλησε να μας μεταφέρει βαθύτερα, πιο εικονοπλαστικά ίσως, την ψυχή του Δομήνικου. Αυτά τα παραθέματα είναι που συγκινούν βαθύτατα τον αναγνώστη, του δημιουργείται η εντύπωση ότι συνομιλεί κι ο ίδιος με τον καλλιτέχνη, πίνει νερό απ' το ποτήρι του, τινάζει τη σκόνη απ' το χιτώνιό του, λερώνεται με μερικές πινελιές από τα πινέλα που βρίσκονται αραδιασμένα στο εργαστήριό του. Έτυχε να έχω διαβάσει (και παρουσιάσει) το βιβλίο του Δημήτρη Σιατόπουλου, El Greco, εκδόσεις Καστανιώτη, κι ένιωσα να πηγαίνω ακόμη ένα ταξίδι στην ψυχή του μεγάλου Έλληνα ζωγράφου που ορμώμενος από τον Χάντακα έφτασε πολλές φορές εμπρός στην Ιερά Εξέταση, ως βλάσφημος ή ως "ανάποδος", "αιρετικός" καλλιτέχνης.

Η συγγραφέας, από τις πρώτες κιόλας σελίδες του βιβλίου, θέλει να μας μιλήσει με τον τρόπο που κανείς απευθύνεται σε καλούς φίλους. Και μάλιστα φτιάχνοντας ένα σκηνικό εφάμιλλο και ταιριαστό προς την ψυχοσύνθεση του Δομήνικου (είναι γνωστό ότι ο Δομήνικος τράβαγε πάντα τις κουρτίνες, τον ενοχλούσε το έντονο φως της μέρας, γιατί ένιωθε πως αυτό αντιπαλλευόταν το άλλο, το εσωτερικό του φως...). Η Μάρω λοιπόν, με όχημα μια διακοπή ρεύματος, κι ενώ περνούσε καιρό πολύ μελετώντας ό, τι στοιχείο

σχετιζόταν προς το βίο του ζωγράφου, μάς εισάγει στον γεμάτο μυστήρια κόσμο του Μεσαίωνα, με εικόνες δυνατές ανθρώπων που μπόρεσαν να υψώσουν τη φωνή τους μπροστά στην πανίσχυρη Δυτική Εκκλησία. Με όχημα την πρωτοπρόσωπη αφήγηση, την καταγραφή της νύχτας όπου έμεινε μονάχη δίχως ηλεκτρικό, μέχρι το όνομα του συνταξιδιώτη της, Γιώργου, όλα μα όλα βοηθούν στο πέρασμα αυτό της "άλλης θέασης" που προσφέρει ένα ταξίδι μόνο σ' εκείνους που αφήνονται σ' αυτό, και ουσιαστικά περπατούν σε μονοπάτια πρωτοειδωμένα.

Η αλήθεια για όσα έρχονται στη ζωή μας κι εμείς με κάποιον τρόπο γνωρίζαμε από πριν, διατρέχει όλο το κείμενο. Με μέτρο και με τρόπο φειδωλό στις όποιες διαχύσεις ακολουθούν μια τέτοια διαπίστωση, η Μάρω δεν αφήνεται εύκολα στην παραδοχή αυτών των μυστηρίων, αφήνει κι ένα μικρό παραθυράκι αμφιβολίας, θέλει να πιστεύει ότι ακριβώς επειδή ο κόσμος των συναισθημάτων και των σοράτων δεν περιχαράκωνεται, δεν ορίζεται από ταμπέλες, γι' αυτό είναι καλύτερα να χαίρεται κανείς αυτά τα θαυμαστά που συμβαίνουν κάθε τόσο στη ζωή μας. Ένα από αυτά τα θαυμαστά ήταν και η εικόνα που "είδε" όταν κατέγραφε το εσωτερικό του εργαστηρίου του Δομήνικου. Έγραψε κάπου για μια κλεψύδρα που αντί άμμο περιείχε χιόνι, το οποίο αιωρούνταν χωρίς να περνάει στο κάτω μέρος της κατασκευής. Ε, λοιπόν, την ίδια αναφορά στο χιόνι συνάντησε αργότερα σε ένα ποίημα που είχε γραφτεί αιώνες πριν την εποχή μας και μάλιστα από φίλο του Δομήνικου, ο οποίος έκανε λόγο για "το φλογισμένο χιόνι που είδε στο εργαστήριο του ζωγράφου!".

Με τέτοια μικρά και θαυμαστά ξετυλίγεται η σκέψη, η αγάπη, ο πόθος για την τέχνη που εξυψώνει τον άνθρωπο. Ο αναγνώστης θα διαβάσει κείμενα που θα ζήλευαν ακόμη και μελετητές του Θεοτοκόπουλου.

Το βιβλίο αυτό δεν είναι απλώς κάτι σαν ημερολόγιο, δεν είναι απλώς κάτι σαν μελέτη ή προσπάθεια εκλαΐκευσης των δύσκολων εννοιών που χαρακτηρίζουν χώρους της Τέχνης. Είναι όλα αυτά μαζί και κάτι παραπάνω. Είναι η αίσθηση ότι η συγγραφέας είναι δίπλα σου, μετράει την ανάσα σου, το δάκρυ σου ίσως όταν διαβάζεις το σημείο όπου ο Δομήνικος λέει: Ζωγραφίζω για να κλάψετε. Ζωγραφίζω για να συντριβείτε. Να πέσετε στα γόνατα με άναρθρες κραυγές. Οι ουρανοί μου σχίζονται σαν σπλάχνα που αγωνιούνε.. Τα παραπετάσματα ανοίγουν κι φαίνεται το χάος. Της συνειδησης το χάος που ροκανίζει ανυποψίαστα το θαύμα της ζωής. δεν θέλω να με θαυμάζετε. Μην τολμήσετε να πείτε: ω, τι ωραίος πίνακας! Ω, τι ωραία κορνίζα!..."